

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za rádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půll. 1 tolar, 8 nov. gr. celoročně 2 tolar. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

Hudba nástrojová (instrumentální).

(Dokončení.)

Ve Florencii a v Římě náleželo to k tónu elegantnímu, dle všech vzorů klassických zpěvy skládati, zpívat i sprovázeti. Brzo se domníváno, že „veškerá, posud ve chrámech obvyklá hudba i ohledem intervallů, i počtu a časomíry zcela jest nemotorná a nestačí, aby v ní posvátný cit slovy vyjádřen byl, „Kdo — táže se Izaak Vossius — kdo má sluch čistý, jemně vzdělaný, neslyšel by za našich dnů raději jen jediný hlas, který by slova ke zvuku lyry nebo cythary zřetelně pronášel, nežli celý sbor hudebníků, kde mimo zmatené mumlání vyrozumíš sotva 3 slov? To bylo zcela jináče u starých národů; neboť v chórech tragédie (truchlohry), kde přec na mnoho nástrojů se hrávalo, a mnoho hlasů pospolu zpívalo, za chybu to pokládáno, když jen jediné slovíčko méně zřetelně slyšeti bylo.“ — A z toho náhledu připadlo se na t. ř. Solo-Arie. Soudíno totiž, že téže výhody docíliti lze nejlépe tak, když se vždy vezme za výraz vnitřních pocitů jen jediný hlas vyznamenaný (k. př. sopran nebo alt a. t.), potom se přidá průvod hudebních nástrojů, který by arii v účinku podporoval; ostatní pak hlasové aby se jako první střídou následovaly, anebo kde by v souhlas zároveň měli zapadnouti, aby jen (dušeným, tišším tónem) hlavní hlas podporovali a zprovázeli *).

4. Tím byl pak položen dle bytnosti základ a nová půda i v hudbě k onomu slohu, který slove renessanční. Někteří lidé dosti nejapně sestavili sobě ze spisů a poukázek některých klassických autorův, jako v architektuře nové stavení, nešetříce ducha; oniť přenesli ráz hudby ze staré tragédie řecké, jako vzorný pro hudbu do chrámů křesťanských, a domnívali se, že v oné jednoduchosti a zřetelnosti, která zatím nebyla leda zevnitřností a povrchností, našli kouzlo, jimžto šťastně vyvázli z předešlého přemělkování. My však jsme již ukázali, kterak otcové v Tridentě zcela jinak zaváděli opravu do hudby církevní, a kterak se jim, aniž sebou hnuli s půdy dosavadní církevní, podařila Palestrinou a stoupenici jeho. Avšak i hudba renessanční musela projíti epochu vzniku svého, a skutečně prošla ji tak záchvativě, ano konečně téměř i vítězně, jako při ostatních umách slohem tím touže dobou se dalo.

*) Reliquis submissa voce concentum ad unam referentibus personam, ut veteres do: ent grammatici. Is. Vos tus l. c.

Návratem k jednoma hlasu muselyť se pozdávati hranice posavadních pohybů melodických příliš zúžené a obmezené. Arie, která deklamovala, která výraz přirozeného či domněle nábožného citu hledala, potřebovala k tomu většího objemu tónů, než-li je těch 8 nebo 10 ve škále obsažených; onať vymáhala rozmanitějšího pohybování, než-li jakové každá z dosavadních škol církevní hudby do sebe měla; onať si přála bohatších proměn a odstínů tónových, než jakých skýtala škála diatonická, jen 5 celými a 2 polotóny přísně pokračující. Takovým během nebylo lze, jako v architektóně a plastice, ani v hudbě přestávati na tom, co z počátku bylo přáno a chváleno: nutně muselo se jíti pořád dále, až se konečně dospělo tam, kde nově vyvinutá hudba se lišila od oné staro-klassické zrovna tak, jako rokkokokpstel od chrámu Apollonia, nebo socha Berniniho od sochy Praxitelesovy.

Předně tedy rozvolnila se melodie veškerým tím neokmezeným způsobem, jak to vymáhá zpěv, který neměl již spočívati na základu v Církvi jednou pro vždy položeném sv. Řehořem (gregoriánském), nýbrž který osobním pocitům a nejživějším hnutím sloužiti měl. K tomu uvolněný hlas propadl za kořist libovůle a marnosti zpěváka, který nyní tím raději zpíval, čím více se mohl vyznamenati t. j. ukázat světu, jakou školu a vycvičenost ve zpěvu má, anebo který tomu pokušení, nápěv dle svých nápadů vyšňořiti, tím méně odolati mohl, čím více to prvím účelem melodie na um se mu vtíralo. S tím souvisí nová změna, totiž: staré škály proměnily se v nové. Diatonická škála již nestačila tomu novému účelu melodie; hromadou polotónů mělo se napomoci rozmanitosti výrazů, a tak povstalo dvě nových řad tónových, jichž novější hudba dosud užívá: tvrdá (dur) a měkká (mol). Při Dur přeložily se polotóny na 3 a 7 stupeň, při mol na 2 a 6 stupeň nadě všecky v jedné škále možné celo — a polotóny. Ješto tak vlastně jenom jedna ze starých škol za základ byla položena: tudíž rozumí se samo sebou, že i starších, každé řadě tónové vlastních melodických chodů již nemohlo se šetřiti. Ostatní pak hlasy, kterých se vlastně jen za průvod a zesílení hlavního hlasu užívalo, muselyť zcela přirozeně témuž zákonu se podrobiti: — nová hudba byla hotova.

Zda-li pak ale tím skutečně to se docílilo, co mělo docíleno býti?

Touženo po větší jednoduchosti, po větší možnosti, rozličná hnutí útroby správně a dojímavě vysloviti, po zře-

telnějším sesílení pomocí ostatních hlasů a nástrojův: a zatím dosaženo místo jednoduchosti jednotvárnosti, místo bohatství nedostatku, místo posílení jen oslabnutí. Nebo nyní již nebylo pohotově oněch starých 8 nebo 14 škal, polohou polotónů a tím určeným způsobem pohybu mezi sebou rozdílných, a pro nejrozmanitější mysle naladění výrazných: nýbrž nyní musila postačovati nejmenší částka onoho bohatství; nyní již nepohybovaly se ty rozličné hlasy ve své svobodné, mnohomluvné, a přede v nejkrásnější jednotu spojené samostatnosti, nýbrž v poměru pouze služebném nebo na nejvš jen povrchně spojeném. Průvod hudebních nástrojů pak již od počátku tu úlohu měl, aby jednak k důrazu (effect) posloužil, a v tom pádu, když by se více a samostatně vyvinul, aby nad tak velice ztenčenou činností a působivostí — hlasů k jejich ujmě vévodil. A to bylo tedy to nové vymoženství: a dojistá nebyloť i zde o nic lepší, než-li při ostatních umách.

Z počátku tento nový druh nové hudby vydával plody, které jsou známy pod názvem duchovního slohu koncertového a oratoriánského, a my bychom tento sloh hudební nejvhodněj přirovnali na půdě architektury k onomu ušlechtilějšímu slohu renaissančnímu a jezovitskému. Pozděj pak, když duch národů evropských víc a víc zesvětlačel, když duchovenstvo vždy všeobecněj od řízení hudby kostelní se odtahovalo: tu se vtíral do svatyně onen zcela a venkoncem nedůstojný sloh operní, rokkoko neb copový sloh, který až do našich dob trvá, od něhož mnozí pořád ještě čekají spásu a jehož tím pocírkevni hodlají, když mu nějaký nápadný výrůstek odříznut bude.

První stopy této hudby našli bychom ještě dřívěj než ku konci XVI. století, kdyby se o tomto přechodu starší hudby do nové bedlivěj bádalo.

Obyčejně se udává za čelního rozšiřovatele nového směru Viadana, rodilý Špaňhel, jeden čas kapelní mistr v Mantově. Z počátku XVII. století r. 1602 vyšly na světlo jeho duchovní koncerty. V těchto již nalzáme ono dramatické zdělání jednotných hlasů, průvod hudebních nástrojů, zvláště pozounů; nástroje pak zde pořád ještě zastupují místo hlasů, nikoli dle povahy nástroje zřízenou samostatnost, užívání t. ř. bassus continuus atd. — Připisuje se jemu též — ač bezdůvodně — vynalezení generálního bassu a poznačení ciframi; obojí zajisté jest onoho starší, a již r. 1600 vyskytají pocifrované bassy.

Monteverde, kapelní mistr u sv. Marka v Benátkách, vydal r. 1603 své dílo *Selva morale e spirituale, nella quale si trova Misse, Salmi, Moteti a I—VIII. voci, con violini.*

Ve skladbách *Emilia de Cavaliere*, dozorce velkovévodské kapelly ve Florenci okolo 1600 nacházíme již tyto hudební nástroje: Viola de Gamba, Clavicembalo, Chirarone, dvě Flauty (nebo tibie all' antica).

R. 1613 však počítal orchestr Monteverdiho již 32 nástrojů hudebních: 2 Clavicembali, 10 Violy de braccio, 2 Contrabassi da Viola, 2 Violini piccoli alla francese, 1 Arpa doppia, 2 Chittaroni, 2 Organo di legno, 3 Bassi da gamba, 4 Trombolini, 1 Begal, 2 Cornetti, 1 Flautino alla vigesima secunda (Flageolet), 1 Clarino s 3 Trombi

sordini — a každý nástroj se svojí vlastní sázbou (partes).

Nyní již počalo se vždy více používatí hudebních nástrojů k před- a pohře, mezihře, již samostatněj ji vzděláváno, upotřebení její rozdáno, a orchestr rozmnožován, a ještě vznikajících sem tam stop starší kontrapunktové sázky zcela stíráno.

Všecky pokroky, jichž činěno při hudbě instrumentální k účelům světským, přenášeno též na její upotřebení v chrámech, a ačkoliv, jak již jsme s hůry podotkli, ještě pořád, a dlouho stávalo mistrů, kteří jsouce výtečnými skladateli v hudbě instrumentální, nicméně pro kostel jen povždy dle staré, kontrapunktové sázky svá četná a velkotvárná díla spisovali, jako byli: Giacomo Carossimi v Římě († 1675) Aless. Scarlatti († 1725), zakladatel školy neapolitánské: nicméně při ostatních skladatelích, jichž počet vždy vzrůstal, rozdíl mezi kostelní a světskou hudbou již nebyl jiný, než že ona měla text církevní a v kostele byla provozována. Nechceme zde šířeji dokazovati, jaká ta nejnovější hudba kostelní jest, nechceme skladatele a díla jejich hnusiti a haněti, nechceme, co až k smíchu a k zlosti jest, uváděti, abychom nezdáli se někoho uraziti. To jedině zmiňujeme, že veliká vada a překážka pravého, církevního úsudku o hudbě vězela a vězí posud posud v tom nerozumném přeceňování skladeb některých mistrů již pro jméno jejich. Jména, jako: Haydn, Mozart, Beethoven, Cherubino, Rossini atd. oslepují již září svou, jakou na divadlech, v koncertních dvoranách a na dvorech knížecích ozdobenu býti zasloužily: avšak bylo by již na čase, jejich kostelní skladby jiným měřítkem posuzovati, než-li slávou jména jejich totiž: duchem církevním, dle církevních předpisů o hudbě posvátné, zkouškou, jak dalece razu liturgického do sebe mají.

V nejnovějších dobách již se to uznává, že od mistrů, kterých svět velebí, opravou velikých skladeb pro církev nadíti se nelze; že jako ve stavitelství a plastice a poesii, k jiné době musí se zatočiti a k jiným mistrům obrátiti, abychom se zmohlí zase pravého ducha, v němžto musí tvořeno býti, než-li se kdo smí odvážiti dle vlastního genia skládati; že i v církevní hudbě platí princip tradice (quod traditum est, jak to bývalo) tradice, která nás odkazuje na půdu pro hudbu církevní již přes 1000 let ztvrzenou — na zpěv gregoriánský. Sněm jednot katolických ve Frýburku v loni na podzim byl otevřen slavnou mší, při které zpěváci v starobylém dómu Frýburském zpívali mši Palestrinovu; ve hlavních městech už přestávají při mši sv. hlučné intrády, převzaté do kostela z rytířských sedání; — při průvodu varhan, když se zpívá píseň v kostele, neslyšeti žádného umělkování, nýbrž jen přechody vážné, krátké, jednoduché, což vše jest krásným důkazem, že přicházíme na lepší chuť — totiž církevní.

Dr. Bilý.

„Stanovy Svatoboru.“

Jak jsme v předešlém čísle oznámili, potvrzeny jsou stanovy „Svatoboru,“ jež náš Palacký s několika přátely do

života uvedl. Je to spolek, a ústav jemuž z plnosti srdce svého žehnáme a zdaru všestranného přejeme upřímně.

Žádající i se své strany, přispěti něčím k rozšíření známosti o „Svatoboru,“ a tudíž k rozmnožení účastenství v takém mnohoslibném díle národním, pokládáme to sobě za povinnost, sděliti čtenářům svým ze statut dotčeného spolku ty články, ježto se vztahují k účelům a k údům jeho.

§. 1. Spolek, jenž přijal jmeno „Svatobor,“ klade sobě za účel: podporování spisovatelův českých pomůckami peněžnými a oslavení památky jejich.

Stálé sídlo „Svatobora“ jest hlavní město království českého, Praha.

§. 2. O prospěch spisovatelův českých snaží se „Svatobor“ trojím směrem:

- a) podporováním nadějných spisovatelův činných;
- b) podporováním spisovatelův potřebných a nuzných; i rodin jejich;
- c) poctěním a oslavením zemřelých buď pomníky a náhrobků, aneb vydáním jejich životopisův, podobizen a spisův

§. 3. K dosažení účelův svých nastupuje „Svatobor“ na cesty a prostředky rozličné, hlavně pak:

- a) sbírá od úduův svých slíbené roční příspěvky v měsících máji a listopadu;
- b) přijímá dary i odkazy buď celému „Svatoboru“ vůbec aneb jednotlivým jeho směrům zvláště věnované;
- c) zavádí sbírky téhož způsobu veřejným vyzýváním v mezích zákonných;
- d) způsobuje koncerty, divadelní představení, vydává spisy a užívá všelikých toho způsobu cest slušných a zákonem dovolených k nabytí potřebných prostředkův.

§. 4. „Svatobor“ přijímá též v opatrování své všechny snůšky, kteréž do konce r. 1861 dodány jsou buď redakcím českých listův, nebo soukromníkům na poctu spisovatelův českých a na jmena takových, aneb vůbec ve prospěch spisovatelstva téhož ve kterémkoli směru, jež sobě „Svatobor“ vytknul.

§. 5. Moc spolku má pramen svůj ve valném sboru jeho, v němž mají všickni údové stejně hlas i místo.

§. 6. Údové „Svatoboru“ jsou čtveré třídy: a) zakladatelé, b) skuteční údové, c) přispívající a d) čestní.

§. 7. Zakladatelé jsou takoví, buďto příznivci spisovatelstva českého, buď i spisovatelé sami, kteří složí ve prospěch spolku buď nejméně 500 zl. r. č. jednou na vždy, aneb kteří složíce 200 zl. na vždy, zaváží se zároveň k ročnímu příspěvku nejméně 20 zl.

Zakladatelský příspěvek 500 zl. může složit se v pěti ročních ratách, a příspěvek 200 ve dvou ročních ratách. Roční příspěvek 20 zl. může také skládati se ve dvou ratách, t. v měsíci máji a listopadu.

§. 8. Skutečným údem může býti toliko spisovatel český. Pod jmenem spisovatelův českých ale rozumějí se všichni, kdo píší neb psali pro tisk ve správné řeči české, ať bydlí kdekoliv.

Výtečné zásluhy o řeč a literaturu českou může sbor valný, k návrhu ředitelstva, odměniti bezplatným přijutím mezi skutečné údy.

Každý spisovatel český, který zaváže se k ročnímu pří-

spěvku 10 zl. aneb více, přijat bude za skutečného úda. Ředitelstvu však volno bude, k návrhu jednatelovu, beroucimu ohled na zvláštní okolnosti a zásluhy spisovatelův, snížití také jednotlivým údům summu ročního příspěvku, avšak nikdy pod 2 zl. r. č.

§. 9. Údové přispívající jsou podporovatelé spolku, kteří zavázavše se k ročnímu příspěvku 10 zl., přijati jsou od ředitelstva za údy. Příspěvek ten mohou skládati ve dvou ratách nahoře již udaných.

Valný sbor může jmenovati údy přispívajícími také zdarma všechny ty, kdo jakýmkoli způsobem nabyli značných zásluh o prospěchy „Svatobora,“ a zvláště kdo přijali na se obstarávání jeho porřízení právnických, kancelářských a t. p.

§. 10. Muže výtečné, kteří nejsou Čechové v nejšířším slova smyslu, nicméně o prospěch spisovatelstva českého vůbec a o účely „Svatobora“ zvláště znamenitě získali sobě zásluhy, jmenovati bude sbor valný svými čestnými údy.

Ti, nahodí-li se kdy do posezení sboru valného, mají v něm místo a hlas zároveň jiným údům.

Dálší články jednají o vnitřním zařízení spolku: o ředitelstvu, o valném sboru, jeho právech, o činnosti vykázané ředitelstvu, o každoročních shromážděních valného sboru, a podmínkách platného jednání a uzavírání, načež v §. 22. vyznačují se pravidla, vedle nichž „Svatobor“ působiti hodlá.

§. 22. Práva ku podporování aneb oslavení „Svatobora“ nenabývá nikdo, leč jedině z uzavření ředitelstva. Podpory svolují se pokaždé jen dočasně, ale mohou po uplynutí každé lhůty zase obnoveny býti.

§. 23. Bude-li kdo chtíti založiti při „Svatoboru“ nadání ve prospěch ne celého spolku, ale jen zvláštního některého jmena neb jisté třídy spisovatelův, a to se zřízením snad zvláštním, ale vždy neodporným duchu těchto statut, a uzná-li ředitelstvo výminky jim položené za nezávadné a přijetí hodné: má se podání takové sice ve společné pokladnici a pod spolkovou správou držeti, ale vždy zvláště účtovat i vykazovati, a bude při tom potřebí šetřiti pilně zákonů o nadacích vůbec.

§. 24. Podpory spisovatelům nadějným a činným poskytované (§. 2. a) jsou hlavně stipendia na cesty ve směru vědeckém aneb literárním předsebrané, pomůcky se zkoumáním vymáhajícím náklad značnější a těm podobné. O náležitém upotřebení jejich musí od podporovaných podati se pokaždé písemná zpráva k ředitelstvu. Návrhy k takovým podporám mohou se činiti od úduův kterékoliv třídy.

§. 25. Co do podporování spisovatelův potřebných a nuzných i rodin jejich (§. 2. b) mají vždy komise pod předsestáním jednatelovým ze skutečných úduův sestavené podávati návrhy odůvodněné k ředitelstvu avšak nezávadné. Žádosti v tom směru zanášejí se u jednatele.

§. 26. Při stavení náhrobkův, vyvedení podobizen neb soch a jejich umístění i podobných dílech uměleckých (dle §. 2. c) užije se pomocí komisi, sestávajících z úduův spolkových i z umělcův k tomu cíli dožádaných.

§. 28. Kdyby spolek „Svatobor“ rozešel se za jakoukoli příčinou, případně jmění jeho (pokud by při některém nadání nebylo dle §. 22. ustanovení zvláštního) úhrnkem k Matici české, kteráž povinna bude nakládati s ním, pokud

možná ve směru, ku kterémuž věnováno bylo; avšak povstala-li by kdy národní akademie pro řeč a literaturu českou, ježto by pojímala do sebe snad i Matici, má jmění to připadnouti jí podobným způsobem. Kdyby ale nestávalo žádného z těchto ústavův, má se tedy jmění „Svatobora“ odezdati národnímu Museum tímž způsobem. Jakákoli vznikla by v okolnostech takových pochybnost a rozepře o naložení se jměním „Svatobora“ dle základního jeho věnování, rozhodniž o ní sněm zemský.

Podavše takto hlavní stanovy „Svatobora“, z lásky k věci tak důležité a veliké přejeme sobě, aby „Svatobor“ stal se jedním z pozeňnaných ohnisek životních národního našeho života, stal se předmětem péče, obětovné lásky, všemožného účastenství v celém našem národě. Nadějice se, že u věci tak ušlechtilé bude se chtít účastniti každý, seč jest, podotýkáme, že v kanceláři Dra. Bělského (Vodičková ulice č. 703 od 2 do 4 hod.) zapisují se, kdož míní přistoupiti co údové k „Svatoboru“, a přijímají se příspěvky, věnované spolku.

V é v o d a.

Fraška v 1 jednání od Alexandra Arna.

(Pokračování.)

Válek. Je to dobré. — Ty lampy musíme na každý pád navrhnout. Hlína je stará, již se začíná drobit.

Foukal. Napište: na dvě lampy třetí nádavkem.

Válek (potměsile přemýšleje). Hm! kdybychom jen mohli skutečného osvětlení docílit?

Foukal. Skutečného osvětlení? Jak to myslíte?

Válek. Nuže — kdyby tak na příklad dvě, nebo jen jedna nejvyšší vrchnost se svým komonstvem —

Foukal. Do našeho hnízda zabloudila —? Hahahaha! Toho každá nechá.

Válek. Já mám tak své tušení.

Foukal. Vy jste sankviník. Dejte mi pokoj se svými nadějemi.

Válek. Pane Foukale — jen žádné přenáhlení! Víte, že jsem váš přítel.

Foukal (rozdrážděně). Pane Válku — nečňte si žádného násilí.

Válek. Pane Foukale!

Foukal (povstane). Budete-li tak pokračovat, nedosáhnete nikdy vyššího postavení na poli naší literatury.

Válek (též povstane). Jelikož jsem žákem vaším, můžete mít zcela pravdu.

Foukal. Mým žákem! I to je hrozitánský prelud, nebo jinak byste nebyl zralý pro blázinec.

Válek. Abych vám pak svírací kazajkou posloužit mohl.

Foukal. Už toho mám dost. Ode dneška budem každý pro sebe.

Válek. Pro mne a za mne! — Ale užitek ze sirek podržím budoucně jen pro sebe.

Foukal. Je také dobře, ale za to vy si nemyslete, že budu tak pošetilý, abych vám sdělil tajemství mého vyhlášeného prostředku k zničení myši.

Válek. Kde jsou mé oplatky a kalendáře?

Foukal (vytáhne nějakou šatuli). Nevytrhujte mne déle; musím dokončit svůj list pro tiskárnu. — Tu je to haraburdí!

Válek. Co je haraburdí?! (shodí několik papírů se stolu). Tu je, patřte, vaše haraburdí. Vaše šarady a hádanky a jiné věci, ty jsou haraburdí.

Foukal. Tak?! Za to se vám také ale pomstím. (Volá) Kapoune, chraňte svou dceru Kačenku před jistými válcovými lidmi!

Válek (celý bez sebe). No, buďte přec rozumný Foukale, můj drahý Foukale.

Foukal. Pročpak! — He — hospodský — slyšel jste.

Hospodský (na druhé straně — vyskočí, polo ve spaní z pohovky; urovná si čepičku, běhá od jednoho stolu k druhému). Klobásy se zelím — smažené ledvinky — vejce na tvrdo se salátem — pravé bavorské, půlku — (ohlíží se s podivením kolem). Žádný tady! — (hledí na hodiny) prach a broky! vždyť je teprv ráno a jsem si jen trochu poležel.

Válek (hleděl mezi tím Foukala nadarmo uchlácholit). Tedy mne nechcete vyslechnout?

Foukal. Já vás budu pro uražení na cti žalovat. Mé hádanky, mé šarady, moje epigramy a hřbitovní písně takto zneuctit! — Kapoune, což jste hluchý? Kapoune!

Hospodský. Pane Foukale, to jste vy?

Foukal. Kdo pak jiný — zlatoušku!

Hospodský. Prach a broky! — Neprosil jsem vás jako dítě, abyste si takových vtipů uspořil! — Pravím vám naposled, nazývejte mne, jak se jmenuji, a na tom máte dost!

Foukal. Michal neb kapoun, anebo zlatoušek — to vám teď bude docela stejné.

Hospodský. Ne, pravím! — Což jsem já hospodským štítem, že mne všickni tak nazýváte? Já to déle netrpím!

Foukal. Teď si jen dobře naostřete uši: znáte jistého pana Válka?

Hospodský. Hloupá otázka — jak bych ho neznal! chcete mi něco namluvit, mně ale nic nenamalujete.

Foukal (chce mluvit).

Válek (zadrží mu ústa).

Foukal (křičí). Válk —

Válek (snaží se mu opět zadržet ústa).

Hospodský. Jen kdybych věděl nějaké jiné jméno pro svou hospodu!

Válek. Pane Foukale — vaše lampičky půjdou na odbyt, povídám vám — skvěle na odbyt.

Foukal (chce se mu vytrhnout).

Hospodský. Vše jedno, já si to nenechám déle líbit.

Válek. U nás se uspořádá oficiální osvětlení města.

Hospodský. To harampátí hodím do ohně. Jsem snad proto kapounem, že můj hostinec má to pošetilé jméno.

Foukal (vytrhne se Válkovi a volá). Tento Válek a vaše dcera Kačenka —

Hospodský (poslouchá pozorně).

(Pokračování.)

Hasse a jeho Tedeum *).

Výjev ze života.

Slunce svítilo jasně a vesele do pracovny výtečného skladatele Jana Adolfa Hasse, libajíc jemnými paprsky růže a violky, kteréž stály ve vybraných vázách na okně umělce pro každou krásu tak zaujatého. Dvěře otevřely se tiše a sem vstoupila lehkým krokem jeho krásná žena Faustina Hassová, jedna z nejpůvabnějších paní a bez odporu první dramatická zpěvačka svého času. Lichotivě položila ruku na ramena svého manžele, jenž u psacího stolku seděl, a pravila čtveračivě: „Proč jsi tak zádumčiv, manželi! slunce třpytí se co

zlato, poupata se rozvíjí a duben oznamuje tak vesele přicházející radost — rozkošný máj!“

Což nemám příčinu být mrzutým!“ odvětil netrpělivě Hasse, jenž v celku mírný a dobrosrdečný muž byl a se zřídka kdy nad maličkostmi mrzel — „což nemám příčinu být mrzutým? Má nevěrná paměť hanebně se mnou pohrává. Mám složit pro dvorní kapellu Tedeum. Již drahý čas hledám nadarmo příhodnou themu k němu. Co mi jen napadne, odložím to hned; z veškerých mých myšlenek nezdá se mi být ani jedna dosti důstojná a vznešená.“

„Snad se přísně posuzuješ,“ skočila mu jeho paní do řeči, „nech, ať je slyším!“

„Zde ti nelze ničehož uslyšeti — docela ničehož — vše se vytratilo z mé děravé paměti. Ach, kdybych jen polovici toho věděl, co jsem opět zapomněl! Večer, když v posteli ležím, tu honí se šťastné myšlenky jedna za druhou v rychlém postupu; avšak jakmile se rozední, tu všechny zmizely a já ležím opět bez pomoci s práznou hlavou.“ Hasse pravil to tak mrzutě, že se Faustina hlasitě dala do smíchu, jenž plápol jeho zlosti ještě více podněcoval. Zhurta vyskočiv chodil sem a tam v pokoji a zvolal prudce: „Prokletá paměť! Ona mne ještě v zoufalost uvrhne! Vezmi si jen, Faustino, měl jsem sen — božský sen. Slyšel jsem Tedeum. Ach, pravím ti, bylo to Tedeum plno důstojnosti, majestátnosti a vznešenosti. Probudím se, maje vše ještě živě v paměti a chci si to napsat; na neštěstí je kalamář prázdný, péro bez špičky a sluha — prokletý Jeník, jemuž jsem rozkázal, aby mi inkoust a perořízek přinesl — nepřišel za ceou hodinu a když přišel, vše jsem zapomněl, vše se z mé paměti vytratilo.“

„Ubohý muži,“ odvětila jeho paní, „snad si opět spomeneš; avšak nemohu déle na tě čekati, musím sama odjeti. Jsou již téměř tři hodiny a já jsem pozvána k obědu. S těmito slovy vyběhla z pokoje s lehkým srdcem, co zatím mrzutý Hasse vzav klobouk a hůl, do pole se odebral. Byl to jeho obyčej, když se mu něco dle přání nedařilo. V myšlenkách jsa ponořen, šel Hasse, aniž by co viděl a slyšel, aniž přátele a známé pozdravil, přes most do Lošovic, kterážto viska tehdaž tak krásná a květoucí nebyla, jako nyní, kdež břehy mocného Labe krásí.

Čistý balsamický vzduch, jarní zápach a něžné šveholení ptactva zapudilo po tajmu mrzutosť Hassovu a perutě ducha jeho se brzo utišily a v jeho zatemněné duši se rozednilo. Šel dále a dále a přišel konečně k jedné chatrči, jejížto čistota mu zvlášť do očí bila, tak že své kroky zastavil.

(Dokončení.)

Red.

*) Hasse Jos. Adolf, znamenitý skladatel narodil se dne 25. března 1690 v Bergedorfu blíž Hamburku, kdež jeho otec Petr varhaníkem byl. Hasse učil se u otce hudbě a dostal se na doporučení básníka J. U. Kōniga k dvornímu divadlu za tenoristu. R. 1723 přišel co zpěvák do Brunšviku, kdež svou první operu „Antigonus“ provedl a velké pochvaly dosáhl. S dovolením vévody odebral se Hasse r. 1724 do Itálie, kdež co virtuos na klavír všeobecného podivení zbudil. V Neapoli učil se skladbě hudební u Nicola Porpory, a když mu tento nedostačil u Alessandra Scarlattiho. Na zakázku jistého kupce složil „Serenadu“ pro dva hlasy, kterouž proslavení pěvci Farinelli a P. Fr. Tosi velkou sensací zbudili. R. 1726 složil operu „Sasistrate“, která posluchače podivením uchvátila, pak operu „Attaloredi Bitinia.“ R. 1728 přišel do Benátek, kdež se s Faustinou Bordoniovou, věhlasnou zpěvačkou seznámil a jižto za manželku pojal. Do tohoto času padá znamenité „Miserere“ pro 2 soprany, 2 alty a smyčcový kvartett, ježto se každoročně v Benátkách na velký pátek dává. R. 1730 složil operu „Artaserse“, v nížto Faustina poprvé zase v Itálii vystoupila, pak operu „Demetrio.“ Na to byl povolán r. 1731 od Augusta, krále Polského k Drážďanské opeře co kapelník a jeho choť Faustina co dvorní zpěvačka s ročním platem 12.000 tolarů. První opera, kterou v Drážďanech napsal, byla „Alessandro nell' India“ (Alexandr v Indii), kteráž v prvních dvou týhodnech 7krát provozována jest. Na to odebral se do Itálie a byl r. 1733 povolán do Londýna, kdež provedením své opery „Artaserse“ úplného vítězství nad Haendlem dosáhl, načež se opět do Drážďan odebral. Když Bedřich Velký po bitvě u Kesselsdortu 1745 vítězně do Drážďan (dne 18. prosince) vtáhl, rozkázal Bedřich, aby se večer následujícího dne Hassova opera „Arminio“ dávala, a dal Hassovi, jenž ho vždy na klavír doprovázel, drahocenný prsten. Při bombardování Drážďan od Prusů shořely mu mimo nábytek všechny jeho k tisku přichystané rukopisy. R. 1763 byl on a jeho žena dán do pense. Hasse odebral se na to se svými 3 dětmi do Vídně a složil 1769 intermezzo „Priamo e Tisbe.“ Jeho poslední opera byla „Ruggiero,“ která r. 1771 k zasnoubení arcivévody Ferdinanda v Miláne provedena byla. Na to odebral se do Benátek, kdež 4hlasou mši a rekviem složil. Jeho poslední práce bylo „Tedeum,“ kteréž r. 1780 složil. Zemřel 23. prosince 1783 v Benátkách. Hasse složil více než 100 oper, pak skladby kostelní, komorní a koncertní a oratorium „Poutníci na Golgatě.“

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Nymburka, dne 13. dubna. (Hudební zábava.) Dne 6. t. m. měli jsme zase produkci, ale — bohužel, málo návštěvenou; snad proto, že byla bez taneční zábavy, a z příčin agitac, které se od nějakého času od jisté strany proti zpěváckému spolku dějí. Takoví lidé ovšem neznají účel zpěv. spolků, a sami svým jednáním se odsuzují, a nezbývá o nich říci jen to: Pane, odpusť jim, neb nevědí co činí; neb kdyby svého jednání vědomi byli, musili by sami nad sebou se zardít. Dá Bůh, že vzdor jejich snahám a přáním — náš zpěv. spolek šlechetnou láskou a horlivostí pro dobrou věc většinou svých údů dále a pevně svou dráhou kráčet bude, nehledě ani v levo ani v pravo, nýbrž za účelem zpěv. spolků. Tuto posílám program oné produkce. „Česku“ zpívala sl. Dlabáčova výborně jako vždycky, a nedalo se jinak očekávat, neb zpívala ze srdce; jen škoda, že bylo tentokrát málo našich krasolinek přítomno, aby jim byla mohla slova této s vlasteneckým citem přednesené písně do hloubi jejich srdce vstřípnouti a v zápal roznítiti, t. j. by hleděly slova této písně v skutek uváděti. Slečna Dlabáčova zasluhuje, bych jí za její ochotné a horlivé účinkování v produkcích našeho zpěv. spolku provolal třikrát: „Sláva!“ Řídkou a zvláštní pochoutku nám působil p. Engelhart, absolvovaný konservatorista a učitel hudby u J. O. knížete Taxise na Loučeni. Dokázal, že jest na svém nástroji mistrem. Zvláště jeho hra vyniká jasným a silným tónem a krásným flageoilem. Vůbec se říci může, že jest jeho hra v každém ohledu výborná. A já musím říci, že nás hrou svou okouzil, že jsme každý s utajeným dechem jeho vyluzujícím tónům a zvláště smělým a těžkým passážím naslouchali. Již se těšíme na jeho druhé ochotné spoluúčinkování, které nám při budoucí produkci zase přislíbil.

Z Nového Strašecí. (Rekvie za Führera.) Jako v Pardubicích, tak také u nás odbývalo se dne 8. dubna t. r. rekvie za Rob. Führera, jenž si nesmrtelné zásluhy o hudbu kostelní v Čechách získal. Téhož dne dávalo se od četných zdejších ochotníků rekvie do F od Rob. Führera, kteréž zdařile a důstojně provedeno bylo. Po skončených rekviech nastalo modlení za české skladatele kostelní hudby: Bohuslava Černohorského, učitele to italského virtuosa Tartiniho, Jana Koželuha, skladatele mší oratoria „Smrt Abela,“ Jana Rybu, skladatele mší, oratorií atd., Jana Vitáskova, skladatele kantat a mší, Fr. M. Knížete, výtečného virtuosa na kytaru, skladatele písní českých a mší, Václ. Tomáška, skladatele pro piano, pro kostel a tvůrce

mnohých českých písní. Nevím, zdaž jsem se přeslechl, avšak neslyšel jsem mezi těmito skladateli jména nejznamenitějších našich kostelních skladatelů: genialního Fr. Brixioho, hlubokomyšlicího Fr. Tumu, slavného fugotvůrce Jana Dis. Zelenku, plodného Matouše Sojku, nejvýtečnějšího žáka Šeb. Bacha a skladatele četných mší; ano zdá se mi, že jsem jich ještě více neslyšel; za to však přiletlo se mezi české skladatele také jméno cizince Jana Jos. Fuxe, jenž se r. 1660 v Horním Štýrsku narodil, a který snad proto mezi násince uveden byl, že k počtě „Svatého Jana Nepomuckého“ mši složil a že se jeho korunovací opera „Constanza e Fortezza“ (Stálost a síla) r. 1723 v Praze pod širým nebem při korunování Karla VI. za krále Českého dávala. Přejeme srdečně i tomuto poslednímu, že se za něho modlilo; avšak líto mi bylo, že se na našeho ve vyhnanství zemřelého rodáka Theodora Krova, proslaveného skladatele národních písní „Těšme se blahou nadějí“ — „Porodila mne moje matička“ ani jediným slovem nespomnělo. Bylť on rodič ze Strašecího a muž o vlast zasloužilý, jenž tolik kostelních skladeb napsal, jako proslavený skladatel oper Jos. Mysliveček, na něhož se nezapomnělo. Ku konci slyšeli jsme od zpěv. sboru motetto: Ne recorderis“ do D-moll od R. Führera. Při této příležitosti nemohu opomenout, abych se nezmínil o zdejším dopisovateli do „Nár. Listů,“ jenž až „posud toužebně očekává životopis Führera.“ Kdyby se byl podíval do loňského ročníku Dalibora, v němž zevrubný životopis Führera se nachází, nebyl by zajisté svou neznalostí hudební na pranýř postavil. S. T.

Z ciziny.

(r—) **Z Petrohradu.** (Ogarov. — Nápravník. — Losy. — Davidov.) Proslýchá se, že generální pobočník Ogarov za ředitele všech císařských divadel jmenován bude místo Saburova, jehož odstoupení se jistě očekává. V květnu odebere se odtud pan Ed. Nápravník, kapelník, u knížete Yusupova, na kněžnino panství blíž Moskvy, kdež se komponováním české opery zanáseti hodlá. Mladý tento umělec hrál již 4krát veřejně v koncertech na piano a došel vždy hluché pochvaly. Jeho nejnovější skladby, píseň „Pardubská“ a ballada „Otročník“ ustanoveny jsou k akademii, kterou Pardubský zpěv. spolek co nevidět uspořádá. Příčiněním p. Nápravníka dostali jsme sem též 100 losů k národní loterii pro Zdeňku Havlíčkovu; avšak zdejší Čechové rádi by věděli, zdaž vyhrané věci obdrží, když i po 4 nedělích vytáhnuté losy zašlou; anto jistě se udat nemůže, zdaž určitě odtud losy do Prahy dojdou. Velkou sensaci

zbudil zde výborný cellista Davidov a houslista Jan Becker.

Ochotnická divadla.

V Příbrami dávali ochotníci v sále měšťanské besedy dne 16. března Holbeinovu veselohru „Pantofel a kord,“ dne 30. března pikantní Korzeniowského veselohru „Obžinky“ a došli za výborné provedení zasloužilé pochvaly a návštěvy. Pan Skočdopole, ředitel zpěv. spolku provedl s členy zpěv. spolku sbory velmi zdařile. Dne 21. t. m. provozovat se bude „Pražský flamendr“ od Tyla ve prospěch národního divadla. V Radnicích dávali ochotníci dne 30. března Tylovu „Paličovu dceru“ s chvalným úspěchem; zvláště vynikala sl. Alizarova. Divadlo bylo přeplněné. V Litomyšli provozovali ochotníci k počtě nového vikáře pana P. A. Šanty „Duch času,“ jemuž prolog od H... předcházel. Hra šla dobře. V Mikulášském divadle v Praze dávali ochotníci ve středu dne 9. t. m. veselohru „Srdce a duch,“ a výnos představení určen na pomník Fr. Šumavského. Na to následovaly zpěvy, v nichžto se účastnily sl. Čechova, Hofrichtrova, Procházkova, Bundschuhova, pánové Podhorský, Hromada, Bianchi a Wiesner. V Hořicích provozovali dne 30. března Klicperovu „Uhlírku,“ v nížto pan K. M. svou komikou vynikal.

Divadelní společnosti.

Ředitel kočujícího divadla pan Šmid hraje se svou společností v Strakoniciích, kdež se mu dobře daří. Mimo jiné provozovaly se tam kusy Klicperova „Uhlírka“ a Klicperova „26 před soudem.“

Obzor umělecký.

Divadlo. Francouzský spisovatel činoher Vanderbuck, jenž s Bayardem „Gamin de Paris“ (Uličník Pařížský) sepsal, zemřel tyto dni.

— Cena Telekiho 100 dukátů za nejlepší veselohru přirknuta jest letos od maďarské akademie veselohře „Nőuralom“ (Vláda žen) od Szigligetiho. Zdá se téměř, jako kdyby ceny za veselohry jen pro Szigligetiho vy-psány byly, aneb což to samé znamená, jako kdyby Maďari jen jednoho básníka veseloher měli.

— Na Kyjevském divadle měla se provozovati veselohra jistého Junga, redaktora ruského listu „Telegraf,“ jenž jízlivostí svou vzbuzoval všeobecnou nevoli. Při samém začátku představení strhl se povyk, a když se Jung, byv vyvolán, objevil před obecenstvem, uvítán jest sykotem a šramotem, tak že se musilo upustiti ode hry.

Hudba. V divadle „Théâtre lyrique“ dosáhla nová komická opera „Zaklet,“

kočka“ od A. Grisara nesmírně skvělého výsledku. Hudba je melodijesní, lehká; avšak duchaplná a pikantní, scénických efektů je dosti. — Látka nové opery od Berlioze, jížto se nové divadlo v Baden-Badenu otevře, je vzata ze Shakespeareovy veselohry „Mnoho hluku pro nic za nic.“

— V Turinském divadle „Teatro Regio“ dávala se dne 25. března nová opera „Leone isauro,“ od mladého skladatele Cianchiniho. Skladatel byl 12krát volán.

— Pan Albin Korytyňský složil na památku Joachima Lelewela „Pochod žalostný“ pro piano (op. 14), jehožto výnos věnován bude na pomník Lelewela, slavného dějepisce polského.

— K zřízení pomníku Halévymu utvořilo se komité, v jehož čele stojí Auber.

Sochařství. Sochař Mathia v Římě, jeden z nejznamenitějších žáků Thorwaldsena, dokončil poprsí Beethovena, Glucka, Mozarta a Palestriny pro velkokněžnu Helenu Ruskou. Beethovenovo poprsí nese Perun, Gluckovo Psyche, Mozartovo 3 gracie a Palestrinovo pějící andělé.

Z Prahy.

Opera. Koncem operní sezony zimní ukončila též sl. Luccova řadu svých pohostinských her. Slyšeli jsme ji dvakráte po sobě, dne 8. a 11. dubna co Markétku ve zpěvohře „Faust a Margareta“ od Gounoda. První vystoupení však nebylo zcela důstojné umělkyně této, snad že ponejprv v té úloze vystoupila neb že ve své pobožný klid vyžadující úloze vytržena byla házením věnců a kytek (mělat sl. Luccova benefic), pohřešovali jsme u slečny pravý cit, Markétku přec tak určitě karskterisující. Za to však všecky vady, krom nepříjemné poněkud prosy, slečna Luccova při druhém vystoupení, zde byla hra výborná jako zpěv, zvláště scéna ve vězení nás takřka překvapila. — Ostatní obsazení je známo, jakož, že páni Krén a Bernard jsou výtečnými v této operě.

— Koncerty konservatoria. — Aug. Kolárovy. — Ve prospěch Pražských chudých. — Žofínské akademie. — Zábava Hlaholu. (Dokončení.) Dne 27. března dával tu pan Hasert, dánský komorní pianista svůj třetí a poslední koncert, v němž svou dobrou hru co důkladně vzdělaný virtuos na novo osvědčil. Přednášel sonatu D-moll od Beethovena (op. 31 číslo 2), Henseltovou etudu „Kdybych byl ptáčkem“ a své komposice: polonéz a dánské národní zpěvy, pak Chopinovu skladbu (op. 37 číslo 2). V koncertě tomto účastnil se virtuos na housle p. Doppler, jenž fantasie na slovan-ské nápěvy od Vieuxtempsa přednášel. — Dne 25. března koncert ku prospěchu Pražských chudých vypadl co do návštěvy velmi chudě, ačkoliv program dosti zajímavosti do sebe měl. Slyšeli jsme Mendelssohnův 95. žalm, Berliozeův

„Útek do Egypta,“ kvartet z Idomeneo, dvě arie od Mendelssohna a Spohra, duett z Euryanty a ouverturu k Oberonu, kteráž od orchestru velmi správně provedena byla. — Velice zajímavý koncert byl však koncert Žofínské akademie dne 2. dubna, v němž nám chvalně známý a historie české hudby znalý ředitel p. Leop. Zvonar tři krásné perle domácí z minulých století předvedl. Byly to: a) Píseň k svat. Vojtěchu z X., b) píseň k sv. Václavu z XIV. a c) jarní píseň „Noc temnou přechávše“ z XVI. století. Ačkoliv se dřívější ředitelé Žofínské akademie, jmenovitě pan Fr. Vogl a Zik. Kolečovský o to snažili, aby koncertům zajímavosti a vnady dodali; musíme se vyznati, že nynější p. ředitel co do výběru cizích skladeb s nimi v rovnováze stojí. Co se prvních tří staročeských skladeb týče, vynikají samostatností, ušlechtilou melodií a hlubokou zbožností, která z upřímného a oddaného srdce se prýští. Souhlasíme úplně s kritikem Bohemie, jenž o těchto starodávných památkách praví: „Stojíme zde před pomníky umění českého, jimižto se stkví naše drahá vlast v nejjasnějším světle co posvátné sídlo tisícileté kultury. Vznešenost skladeb těchto sama o sobě stojí na stejné výši se slovy v dotčených písních. Není to způsob nápěvův, jenž nás jako kouzlem povznáší v nový, ryze původní svět zvukův, co v nás tak mohutně působí od srdce k srdci, jest to duch silné vřvy, jenž vane z nich, jest to svěží, samostatná tvořivá síla a jakýsi zcela zvláštní ráz, což nás tak dojíhá, jakobychem slyšeli ty písně přímo z úst básnicího, modlicího se národu. Zvláště píseň první se svou tisíciletou ctihodností a ještě vždy živou účinností tak mocně dojíhá, že posluchači skoro docela zapomněli, na jakém místě se nalézají.“ V „Patrem“ pro smíšený sbor o třech hlasích od r. 1573 nevládne ten mohutný a přec zbožný duch jako v prvních třech, nicméně však je zajímavá a pro hudebního historika velmi důležitá skladba. Mimo tyto slyšeli jsme canzonu „Chi la gagiarda“ (z r. 1558) pro smíšený sbor, kus rekvie od Duranta, pak dva rozkošné sbory od Schumanna (op. 39) a „Blahoslavenství“ pro baryton, smíšený sbor a varhany od Fr. Liszta. Veškeré skladby byly vedením obratného p. ředitele Zvonare chvalně provedeny. — Druhá zábava „Hlaholu,“ jež se v neděli dne 6. dubna odbývala, došla od četného obecenstva patrné obliby a potkala se s velmi příznivým a zasloužilým výsledkem, ježž, jak pánům ředitelům Lukesovi a Hellerovi, takž i pro zpěv zaujatým údům spolku přičísti dlužno. Program byl rozmanitý, volba dobrá, ač bychom byli rádi viděli, kdyby ještě více skladatelů českých v programu bylo zastoupeno. První oddělení obsahovalo: Sbor: „Naše vlast ve světě jediná“ od Fr. Pivody. 2. Slovenské písně: a)

„Zahučaly hory, zahučaly lesy.“ b) „Holub a strelec,“ v hudbu uvedl Ludev. Procházka. 3. Sbor: „Cikini,“ hudba od Fr. Vogla. II. oddělení. 4. Čtvero-zpěv: „Slasti lásky“ od K. Slavíka. 5. „Ples Čechův,“ píseň se sborem od H. Vojáčka. 6. Dvojzpěv: „Dárek nejněžnější“ od Fr. Pivody. 7. Sbor: „Naprej,“ v hudbu uvedl Darovin Jenko. III. oddělení. 8. Sbor se solem: „Růžinky stesk,“ od K. Bendla. 9. Čtvero-zpěv: „Večerní“ od F. Hellera. 10. Sbor: „Naše probuzení,“ od Ludev. Procházky. Z provedení všech skladeb zjevně vysvitlo, že „Hlahol“ obětoval dosti času k zkouškám, by skladby uhla-zeně a živě se nám předvedly. Hlavní přednost „Hlaholu“ ale spočívá zvláště v tom, že skladby od něho provedené vždy s náležitým výrazem se podávají a že „Hlaholu“ především na tom záleží, aby ducha komposice, nikoliv však mrtvé noty nám přednesl. Ze sborů líbily se zvláště „Cikáni“ od Vogla, kterážto skladba vzletupně a ohnivě byvši přednesena, hlučnou bouří potlesku zbudila. Skladatel a pan Lukes, jenž v něm účinkoval, byli trikrát voláni a skladba musela se na všestranné přání opakovati. Ne menší pochvaly dosáhl též rázný a svěží horvátský sbor „Naprej“ od Jenko a významný „Naše probuzení“ od Procházky a zdařilý sbor „Růžinky stesk“ od Bendla a cituplný sbor „Večerní“ od Ferd. Hellera. Velké obliby došlo duetto „Dárek nejněžnější“ od Pivody, kteréž se, když se s náležitou něžností a citem přednese, pochvaly nikdy nemine. Výsledek celé zábavy byl utěšený.

— První koncert po svátcích bude v pondělí dne 21. dubna ku prospěchu zdejšího operního pěvce p. Steinecka, jenž mimo jiné Škroupovu píseň „Kde domov můj“ zpívati bude. Slečna z Ehrenbergů přednese Nápravníkovu píseň „I šepce kvítí“ (slova od Melišové).

— Josef Eichberger, výtečný pěvec, zemřel dne 5. března v Bremách. Eichberger narodil se dne 26. listop. 1801 ve Zbirově, studoval gymnasium a r. 1822 universitu v Praze. Dne 17. září 1823 vystoupil, vynikaje krásným hlasem na Pražském jevišti co Ottavio v Don Juanu a líbil se tak, že ho ředitel Holbein na 1 rok angažoval. Na to byl 2 léta u opery v Paříži angažován, kdež co Florestan ve Fidelii se Schröderovou (Fidelio) o palmu zápasil. Na to byl angažován u dvorního divadla v Berlíně s 3000 toлары, kteréž místo po třech letech opustil, na to zpíval ve Lvově, Kralovci a jiných městech, a zemřel u svého syna v Bremách. Eichberger vynikal zvláště co Othelo, Masaniello, Kortež, Rienzi, Robert, Fra Diavolo, Jan Pařížský, Florestan, Arnold, Zampa, Don Juan, Figaro (v Lazebníku) atd.

— Chvalně známý skladatel p. Alojs Hnilička dokončil právě velmi zajímavou koncertní ouverturu „TABORITA“ pro velký orchestr na píseň husitskou

„Kdyby vojna byla,“ a se sborem mužským „Kdož jste Boží bojovníci,“ jižto všem zpěv. spolkům a hudebním jednotám v Čechách věnuje. Overtura tato nachází se v redakci Dalibora, a kdo by si jí žádal, může ji v partitūře (pro celý orchestr) za 3 zl. 80 kr., pro sextett za 2 zl. 50 kr. dostati.

— Moravan pan Max Mareček, podnikatel operních představení v Americe, engažoval znamenité zpěvačky, sestry Marchisiovy (sopran a alt) na 7 měsíců za 200.000 franků pro Severní Ameriku a Havannu.

— Vyzvání „Hlaholu“ všem zpěváckým spolkům v Čechách a na Moravě. Poprvé za svého trvání vyzývá „Hlahol“ všechny zpěvácké spolky v Čechách a na Moravě, aby se sešly v královské Praze ku vzájemnému oslavení a poznání se k družné zábavě a společné slavnosti pěvecké. Uspořádá se na den 17. května veliký koncert, načež 18. května společnou produkci všech přítomných spolků. Koncert, jehož čistý výnos věnován bude právě založenému Svatošovu, bude se odbývat na den tahu národní loterie ku prospěchu Zdeňky Havlíčkové. Zkouška odbývat se bude 16. května o 3. hod. odpolední v sále žofinském. Provozeny budou následující sbory: 1. Píseň sv. Vojtěcha „Hospodine pomiluj ny.“ 2. „Utonulá“ od P. Křížkovského (tiskem u Kuhého). 3. „Jarní“ od Jos. Krejčího. Opisy 1. a 3. čísla zašle Hlahol neb redakce Dalibora spolkům se přihlásivším. Spolkové, kteří se v slavnosti účastniti chtějí, necht do 25. dubna ohlásí se výboru „Hlaholu,“ buď u ředitele p. Lukese 791—I v Haštalské ulici aneb u jednatele p. Procházky č. 734—II. v Široké ulici, spolu i výslovně počet pp. údů. Taktéž žádá Hlahol, aby, přeje-li si některý spolek o sobě, neb ve spojení s jinými spolky některou skladbu při společné produkci dne 18. května provést, jemu též do 25. dubna zprávu o tom podal. Bližší program podá se později.

— Pan Emanuel Pohl, továrník skelních harmonik ve Chrástce (Kreibitz) v Čechách, zaslal do Londýnské výstavy krásnou, dle udání Ferd. Pohla shotovenou skelní harmoniku, která zajisté velkou sensací tam zbudí. Že se navlhčenými prsty sklo k znění přivéstí dá, vědělo se již v 17. století jmenovitě Filip Harsdörfer (Mathematische und philosophische Erquickungsstunden). Obyčejně má se Benjamin Franklin za vynálezce skelní harmoniky; avšak první vynálezce jest Irčan Puckeridge a Franklin jen zlepšil nástroj tento. První virtuosky na tomto nástroji byly Angličanky Marie a Cecilie Daviesovy, příbuzné Franklinovy, z nichžto první harmoniku od Franklina obdržela. Procestovaly Francii, Německo a došly na dvoře Marie Terezie velkého

účastenství. Nejslavnější virtuoska na tomto nástroji byla Marie Kirchengesznorova, jejíž čarokrasnou hru Schubert obdivoval, pro niž Mozart kvintett (flétna, hoboj, viola, cello a harmonika) a J. V. Tomášek fantasii pro harmoniku na hrobě Kirchengesznorovy složil. Z Čechů vynikali krásnou hrou na skelní harmoniku Cibulka, paní Dušková, Čeněk Mašek a jeho choť jakož i jeho bratr Pavel Mašek. Škola pro harmoniku vyšla r. 1788 od J. Müllera v Lipsku.

— Pan Theodor Tomášek, kapelník v Litomyšli, převzal na sebe úkol cvičiti před několika dny do života uvedený spolek zpěvácký v Litomyšli, jenž již 80 výkonných a 70 přispívajících údů čítá.

— Naše krajanka, Vilemina Nerudova, slavná virtuoska na housle, zvolena jest od krále Švédského za dvorní virtuosku. Rodina Nerudova koncertuje nyní v Kodani a jmenovitě Mina zbuzuje všude velkou sensací.

— Alexandr Dreyschock, vyhořel telegrafickému pozvání barona Siny ve Vídni, přibyl ve středu dne 9. dubna z Utrechtu do Vídně, aby účinkoval v slavnostní večerní zábavě, jižto baron Sina ve čtvrtek dne 10. dubna uspořádal. Od té doby, co Dreyschock Prahu opustil, dával náš rodák koncerty v Leydenu, Amsterdamu, v Utrechtu; všude byl týž umělec nadšen od přečetných posluchačů přijat. Jemu ke cti dávány byly tabule, serenady atd. Při této příležitosti upozorníme hudby milovné obecenstvo na nejnovější klavírní skladbu Dreyschockovu. Jsou to vlastně tři charakteristické obrazy „Le Repos, le réveil et la ronde des Elfes,“ které jsou půvabné a co do vynalezení myšlenek právě tak utěšené jako charakteristické a elegantní. Jsouť ply harmonických jemností a ryze pracovány.

— Tři znamenité kostelní skladby. Osmiblasé Crucifixus od Ant. Lottiho, „Stabat mater“ od Emanuele D'Astorgy, osmiblasé „miserere“ od Leonarda Lea dávaly se na Velký Pátek o 7. hod. příčiněním superiora p. P. Weise v chrámě u sv. Josefa. Poslední skladba je složena v opravdě vznešeném, srdce uchvacujícím slohu. Její harmonické a kontrastní vypracování můžeme směle podivuhodným jmenovati. Celá skladba je uslechtilá a jasná. Provedení bylo v každém ohledu uhlazené.

— Ludevít Procházka složil opět krásný sbor mužský pod názvem „Na Řípu!“ Text rovněž vyniká bohatostí a růzností myšlenek. Skladba bude ponejprv zpívána při národní slavnosti na Řípu, ku kteréž stateční rolníci zvláště okresu velvarského a roudnického velkolepě připravují se činiti.

— Památka Jos. K. Tyla, slovůt-

ného básníka, spisovatele, jednoho z nejzasloužilejších křisitelův národnosti české, oslaví se letos na Horách Kutných o svátých velikonočních zvláštní slavnosti: Na domě, v kterém se narodil, odhalí se totiž pamětní tabule. Dne 21. dubna bude za tou příčinou v městském divadle slavnostní představení a na to v měšťanské besedě společenská zábava. — Druhého dne po slavných službách Božích v hlavním chrámu Páně pamětní tabule slavně se odhalí. O jedné hodině společná hostina, u večer pak hudební akademie, v níž se účastní pan J. Lukes.

— K národní slavnosti Kutnohorské. Slavnostní představení při skvělém osvětlení divadla, co v předvečer slavnosti odhalení pamětní tabule na rodinném domě proslaveného spisovatele a básníka národního Josefa Kajetana Tyla, rodáka kutnohorského, bude se provozovati v pondělí dne 21. dubna 1862: „Bankrotář.“ Obraz ze života měšťanského ve 4 jednáních od Jos. Kaj. Tyla. Čistý výnos určen jest k dobročinnému účelu. — Podáváme zde ještě program k hudební akademii, která v sále městské střelnice ve prospěch dobročinný dávatí se bude. Počátek o půl sedmé hodině. 1. „Vlasta.“ Overtura pro velký orchestr od Eduarda Nápravníka. — 2. Proslov. Přednese p. Antonín Svoboda. — 3. „Dar nejněžnější,“ dvojzpěv od Pivody, přednesou pánové Morost a Brousek. — 4. „Česka,“ píseň od Tyla, v hudbu uvedl Fr. Škroup, přednese p. Hartmanová. — 5. a) „Tvé oči.“ Píseň od Kavána, přednese p. J. L. Lukes. b) „Naše.“ Píseň se sborem od Lud. Procházky, přednese pan J. L. Lukes. — 6. Ilustrací na národní píseň pro fortepiano od Fr. Kavána, přednese skladatel. — 7. „Naše vlast ve světě jediná.“ Sbor od Fr. Pivody. — 8. Slovenské národní písně, přednese pan J. L. Lukes. — 9. „Druhá koncertní polka“ od Fr. Kavána, přednese skladatel. — 10. „Stesk růžinky,“ solový zpěv se sborem od Bendla, přednese pan J. L. Lukes. — 11. Deklamace od J. K. Tyla, přednese paní Hartmannová. — 12. „České národní písně,“ přednese p. J. L. Lukes. — 13. „Kde domov můj!“ Známá píseň od Jos. Kaj. Tyla, hudba od Fr. Škroupa, sbor s průvodem orchestru. Na to následuje ohňostroj a pak společná zábava v sále.

— Čistý výnos koncertu ve prospěch pozůstalé rodiny Škroupovy na ostrově Žofinském obnáší 575 zl.

Listárna.

Panu Josefu Fik... v Strakonicih. Přeje-li sobě písně a sbory ke kusu „Paní Marjánka“ můžeme Vám posloužit; již jsme je obdrželi.